

הוא בין השאר בוגר עלי), יש אומרים כי העבודה של ראש הסגל בלשכת רוה"מ היא הכי שוחקת בעולם, 24/7/365, ויש גבול ליכולת של בן אדם נורמלי לשאת זאת לאורך זמן (כנראה לא מקרה הוא שהתחלופה בתפקיד הזה מאפיינת גם מדינות אחרות), ויש כמובן המסבירים את העזיבה הזו בכך שגם גן צבי הבחין בשקיעתה של הספינה ובחר לקפוץ רגע לפני. כך או כך, לבנט והקואליציה שלו נותר לצלוח בשלום עוד כמה ימי שני ורביעי בהם מתכנסת מליאת הכנסת-עד סוף יולי. או אז יוצאת הכנסת (שוב) לפגרה של 3

גן צבי. צילום: קובי גרעון/לע"מ

חודשים, ואז- אחרי המבול.

למי הקרדיט?

אז אחרי שהפוליטיקאים ניסו לגזור עלינו קופונים (לענ"ד הם חיים בלהלהלנד, שכן מרביתנו כבר מאסנו במשחקים שלהם ולא ממש מתייחסים לציוצים שלהם), הכנסת אישרה את המלגות ללוחמים המשוחררים. בעיניים שלי, הצל"ש מגיע פעם לשר הביטחון בני גנץ שהביא ברגע האחרון את הצעת הפשרה של 75% במקום 66% שהציעה קואליציה ו-100% שדרש הליכוד. לאורך היומיים שקדמו להצעה, גנץ ניהל בשושו

הקואליציה במבחן אינסופי. פעם ענייני ביטחון, פעם ענייני כספים, פינוי חומש על הפרק (גנץ הכריז השבוע כי חומש תפונה וב'מינה' התחננו: חכה עם זה), בקואליציה הזו הקריאה 'תחזיקו אותי' או: 'גם אני רוצה' מגיעה (אורבך) כל אימת שאחר שם (זועבי) מקבל/ת את התופנים שלו/ה, עידית סילמן היא לא פה ולא שם, רגל פה רגל שם - ולך תסמוך עליה, גם ברע"מ ה ש ו ת פ ה בקואליציה לא כולם מיישרים קו עם מנסור ע ב א ס , ב ק י צ ו ר - לא פשוט. הקואליציה-הממשלה הזו תעמוד במבחן לא פשוט גם

ביום ירושלים. איך יעבור מצעד הדגלים, איך יהיה בהר הבית, בערים המעורבות. כמה וכמה חברי כנסת ערבים מרע"מ (וכמובן החברה במרצ) כבר מגלים חוסר סבלנות ולך תדע. ועוד לא אמרנו מילה על 'בעל הבית', רה"מ בנט, שבנוסף לכל הצרות מסביב, גם רואה איך אצלו בתיבה, בלשכה, העסק מתדרדר. הפורש השבוע הוא טל גן-צבי המלווה את בנט הכי קרוב שיש כבר 11 שנה, איש אמונו האמת. יש האומרים כי פרש כי לא יכל לשאת עוד את השותפות עם רע"מ ומה שהיא קיבלה, מקבלת ותקבל (גן צבי

שומר החומות?2

מפקדים במערך המילואים של משמר הגבול קיבלו בימים אלה הודעה לפיה קיימות התרעות להתפרעויות ערבים במספר מוקדים ברחבי הארץ ביום ירושלים, "כדוגמת שומר החומות". כזכור, אשתקד החל מבצע 'שומר חומות' בעקבות הטילים על ירושלים וההתפרעויות בערים המעורבות ביום ירושלים. חמאס מאיים גם הפעם, נוכח 'מצעד הדגלים' הצפוי לעבור (באישור שר הביטחון) ליד שער שכם, ח"כ בן גביר מתכוון לעלות להר הבית, ובערים המעורבות דריכות שיא. ההפגנות עם דגלי פת"ח לציון יום הנכבה באוניברסיטאות תל אביב ובן גוריון בבאר שבע, בהשתתפות מאות סטודנטים ערבים הנהנים מהעדפות ומ'אפליה מתקנת' (כולל בקריטריונים לקבלה למחלקות מועדפות) על חשבוננו ועל חשבון ילדינו, משדרות העדר משילות. סטודנטים שם מעידים על פחד להגיע לקמפוס. הקואליציה שבירה, לשכת רוה"מ מתפרקת, משהו לא טוב קורה פה.

מבחן הקואליציה

הקואליציה המוזרה הזו עומדת כל יום למבחן מחדש. אם בתחילת כהונתה הכריזו כי יעסקו רק בדברים שבקונצנזוס ואת השאר יותירו להמשך - הרי שמציאות החיים כאן אינה מאפשרת את המותרות האלה ומעמידה את לכידות חלקיי

ההתבטאות של רגב היא נכס ליריבי הליכוד בתעמולת הבחירות הבעל"ט ומצביעה עד כמה יש פוליטיקאים שכורסת עור הצבי עליה הם מניחים את ישבנם חשובה להם מצרכים חשובים של אזרחי המדינה הזו

לצעירים (ולחרד"לים), ולנו, המבוגרים במיינסטרים האורתודוכסי, נותר רק להתגעגע לימים שפויים יותר. (בעניינו). וגם אם אנחנו לא בדיוק חסידים של סקרים, על מגמה הם בהחלט מצביעים.

מהומה על ריק

תראו איך עושים מהומה מכלום, פחות או יותר. שופט המעצרים בבית משפט השלום בירושלים, זן ביום ראשון בבקשת המשטרה להרחיק שלושה נערים מהר הבית לאחר שהשתחוו וקראו קריאת שמע במקום. השופט סהראי צייטט את דברי המפכ"ל יעקב שבתאי ל-ynet, לפיהם "הר הבית פתוח ואנחנו מאפשרים לכל תושבי המדינה והשטחים שמגיעים להתפלל ולקיים את פולחן הדת" - ודחה את בקשת המשטרה לעצור את הבחורים, בהסבירו כי "בנסיונות אלה, הצהרה פומבית של מפכ"ל המשטרה, שממנה עולה בבירור ובפירוט כי כל תושבי המדינה והשטחים רשאים לעלות להר הבית ולקיים את פולחן דתם, כשמה כן היא, קוראת לכל מי שחפץ בכך לעשות כן". ברשתות ובחלק מהאתרים חגגו כאילו מעתה בוטל האיסור (המשפטי) להתפלל על הר הבית. ח"כ בן גביר מיהר לציין בטוויטר כי "אי כיבוד החלטות בית המשפט על ידי המשטרה, הינה סופה של הדמוקרטיה". משרד החוץ הירדני אף רץ לגנות את ההחלטה, השר עיסאווי ממרצ הגדיר את השופט טיפיש (וחטף נזיפה משר המשפטים גדעון סער), בקיצור- חגיגה. בעיניים שלי, לא חגיגה אלא הינדוס תודעה. למה? כי אותו שופט, באותו פסק דין כתב במפורש: "לא אוכל לחתום. החלטתי מבלי להבהיר כי אין בה משום התערבות בעבודת המשטרה באכיפת הסדר הציבורי בהר הבית ובאופן כללי, ואף לא משום קביעה הנוגעת לחופש הפולחן בהר הבית. עניינים אלו לא נדונו בהחלטה זו". יותר ברור מזה אי אפשר לכתוב. ההחלטה היתה טכנית לעניין התנהגות הקטינים שהובאו בפניו, הא ותו לא. במזכירות

הממשלה הבהירו:

"אין ולא מתוכנן שינוי בסטאטוס קו בהר הבית". אבל אם אפשר

למסור תודתו לראש השב"כ. לטעמי, אחרי הביקורת אך לפני כחודש, זר פרחים ענק לא היה מזיק. בהערת אגב, בן גביר יכול להתאמץ להיראות רגוע, זחוח, אבל אין מצב. כאשר אתה מקבל מאות איומים לפגיעה בך ובמשפחתך, כמה שתאמץ לשוות חזות רגועה, זה לא נראה אמיתי. רמת האבטחה על בן גביר הועלתה לרמה המקבילה כמעט לזו שמקבל שר הביטחון, הדרג השני המאובטח ביותר בישראל אחרי ראש הממשלה. זוכרים שפעם הוא היה יעד של המחלקה היהודית בשב"כ? עתה הפך לאחד המאובטחים ביותר בישראל. נוסע ברכב משוריין, צוות מאבטחים וגם כלבי גישוש סורקים מקומות אליהם הוא אמור להגיע, עמדת שמירה הוצבה 24/7 סביב ביתו בקרית ארבע, בקיצור, קלאסה. ואני רק שואל, האם כל אלה ועוד מביאים את בן גביר לחשוב שאולי צריך לשנות משהו גם בהתנהגותו? האמת? כיוון שהוא איש/חיה פוליטית, וכרגע מה שאמור לעניין אותו (בין השאר) זו הכניסה ובגדול לכנסת הבאה, הרי שאת התשובה ניתן (אולי) למצוא בסקרים. ובכן, סקר שנערך בתחילת השבוע ע"י מכון 'פאנלס פוליטיקס' עבור רדיו 103 אף-אם העלה כי לו היו מערכות הבחירות היום, רשימת 'הציונות הדתית' של סמוטריץ' וכן גביר היתה מקבלת 9 (!!!) מנדטים, ואם כ"א מהם היה מתמודד בנפרד, כל רשימה היתה מקבלת 5 מנדטים, יען יחד 10 מנדטים! אני בטוח שיש רבים שרחוקים מלהתלהב מתוצאות הסקר הזה. כן, גם במגזר הציונות הדתית (להבדיל מהמפלגה שניכסה לה שם זה). א-מה-מה, זה מה יש. בטוח שהרבה מהתמיכה בשניים נובעת מאכזבה רבתי ממסגרות פוליטיות אחרות, כולל 'מינה' שצפויה (לענ"ד) להיעלם מהמפה בבחירות הקרובות, אבל מה זה משנה? אצבעות סופרים בקלפי, עכשיו. איתמר בן גביר, שעד לפני שנתיים-שלוש היה פרסונה נון גרטה בקרב רבים מהמגזר, הפך ל'כוכב', בעיקר אצל צעירים, אבל לא רק. וסמוטריץ' גם אם השתלחיותיו הגסות והמרגיזות על כל דבר שזו מרחיקות ממנו אנ"ש מבוגרים, באותה המידה ואף יותר הן מקרבות אליו חברה צעירים יותר. חרד"לים בעיקר, אך לא רק. העולם, כנראה, שייך

שיחות עם אנשים מהאופוזיציה, בהם ח"כ אופיר סופר מ'הציונות הדתית' שהעלה פשרה משלו, וככה רקם את הדיל. זאת, שעה שבנט ולפיד נשאבו ללהג של נתניהו והתעמתו עם דבריו למצהלות מחזיקי המיקרופונים בכנסת. הטר"ש מגיע, ללא ספק, לחה"כ מירי רגב מהליכוד, שהעיתונאית ליאור קינן חשפה התבטאות אומללה שלה בסיעת הליכוד, כאומרת: "החלטנו שאנחנו רוצים להפיל את הממשלה, אז אין כאבי בטן עם נכים, ואין כאבי בטן עם מקרי אונס, ואין כאבי בטן עם נשים מוכות ואין כאבי בטן עם חיילים", כך הסבירה מדוע לדעתה צריך הליכוד להתנגד לחוק 'ממדים ללימודים'. לה אין כאבי בטן, אבל לישראלים רבים יש למשמע דברים אלה בחילה ממש. התבטאות שכזו היא נכס ליריבי הליכוד בתעמולת הבחירות הבעל"ט ומצביעה עד כמה יש פוליטיקאים שכורסת עור הצבי עליה הם מניחים את ישבנם חשובה להם מצרכים חשובים של אזרחי המדינה הזו. עוד סיבה לחשוב ברצינות על שינוי שיטת הממשלה כאן. אזוריות, יחסיות. שנבחר באיש הספציפי הראוי לטעמנו. עם יד על הלב, הרי הרבה יותר רגוע ממה שיש לנו, לא באמת יכול להיות? לא?

הפעם ישלח פרחים לשב"כ?

ח"כ איתמר בן גביר מתח אך לאחרונה ביקורת חריפה על ראש השב"כ, קרא לו: 'תפסיק לתדרך-תתחיל לעבוד' ונתן לו ציון 'נכשל' בענק נוכח הפיגועים שהיו בבאר שבע, חדרה ובני ברק. השבוע עודכן בן גביר ע"י נציג השב"כ, שנחשפה חוליית חמאס במזרח ירושלים שתכננה, בין השאר, לחסל אותו. בריאיון לאולפן ynet אמר בן גביר: "אני לא מפחד ואמשיך לפעול למען המדינה שלי ולמען ילדי המתוקים... אני יודע שאני יעד לא מהיום. אני חושב שמילים יכולות להרוג, וכשיאיר לפיד קורא לי צאצא של יגאל עמיר, רה"מ בנט מוציא אותי מחוץ לגדר, צריך לחשוב 10 פעמים. אין לי ספק שאין להם כוונה שחלילה תפגע שיערה משיערות ראשי, אבל האמירות וההסתה וההקצנה נגדי הגיעו בחודשים האחרונים לשפל גדול". בן גביר הוסיף כי דיבר עם נציג השב"כ שעדכן אותו בפרטים, וביקש ממנו

לעורר בלגן, למה לא? ואיפה אתם ביום ירושלים? ח"כ בן גביר הודיע כי יעלה להר הבית. איומי החמאס מעזה לא עושים עליו רושם. ואולי טוב שכך.

למי לא נשאר?

"פרוטקשן", "כי נמכרנו אני ועמי", "עליבותה של הקואליציה" ועוד ביטויים ברוח זו כבשו את הרשתות החברתיות בעקבות הפרסומים על תוצאת פגישת יאיר לפיד עם חברת הכנסת הערבייה ריידא רינאווי זועבי הסוררת ממר"צ, מלווה בראשי שבע רשויות מקומיות ערביות. עפ"י מה שהגברת ואחד המשתתפים פרסמו, הם יצאו עם הבטחות למאות מיליוני שקלים שיועברו לאלתר לרשויות הערביות לצורכי פיתוח, חינוך ותשתיות. הגברת שבה לחיקו של יאיר לפיד והקואליציה, ולא היא שתפיל את הממשלה. מעצבן, מגעיל, מכירת חיסול, מה שאתם רוצים. אבל בואו ניקח רגע נשימה ארוכה. הכספים האלה הובטחו להם כבר מזמן. האיום של הגברת היה "רק" הטריגר להאיץ את שחרורם (חכו, את הכסף נכון לספור כשהוא נכנס לקופה...). כמו כל פוליטיקאי, זועבי רצתה שייספרו אותה במגזר שלה ולכן עשתה שרירים. כל הדיבורים שלה, בשבוע שעבר על 'אינני יכולה יותר' בגלל אל אקצה ושאר דברים התבררו כקשקוש אחד גדול, עובדה שנשכחו כשנדמה לה שהיא רואה את הכסף על המדרגות. אז - מעצבן שמחלקים להם עוד כסף? קודם כל נזכיר שמדובר ברשויות מקומיות ערביות במדינת ישראל, שהפיתוח שם הוא על הפנים, וזה עוד בלשון המעטה. ועוד - מדובר באזרחי ישראל. נכון, ערביים. אז נכון שזה מסריח לשחרר את הכסף תמורת אצבע (מן הסתם משפטנים יבדקו חוקיות העניין), אבל אלו הם החיים הפוליטיים. תשאלו כל ח"כ וכל ח"כ. ואני שונא להזכיר את זה, אבל דווקא בנימין נתניהו בתפקידו אז כראש ממשלה, העביר החלטה היסטורית (ולטעמי בצדק ובחכמה) עם תוכנית חומש 922 בהיקף עצום של

15 מיליארד שקל לסקטור הערבי, מהם עפ"י ההערכות הועברו כ-7 מיליארד. הצדקתי אותו אז, ולכן אינני מתרגש מהצעקות כעת. ובית- ככל הנראה אין מדובר בכסף 'חדש' אלא בהאצת שחרור חלק מהכסף שכבר הובטח לערבים דרך מנסור עבאס. כמיליארד שקל לביה"ח בנצרת. למשל. למה להתנגד? וב'שורה התחתונה', לא זועבי תפיל את הממשלה, אבל כפי שהדברים נראים עתה 'רווח והצלחה יבוא (למתנגדי הממשלה) ממקום אחר'. מבפנים.

ומי לא הוזמן?

מאז שוחררה ירושלים, השכילה ישיבת מרכז הרב בירושלים להפוך את עצרת ההויה אצלה לאירוע מרכזי, אולי בהא-הידיעה, של הציונות הדתית החוגג את יום שחרור ירושלים. דרך קבע, ראשי המדינה הוזמנו, באו כובדו וכיבדו את הישיבה ואת מה שהיא מסמלת. השנה, כך פורסם, בחרו בישיבה שלא להזמין את ראש הממשלה נפתלי בנט. למה? אתם מבינים אבל. זכותם. אבל בעיניים שלי, גם אם אתם חלוקים/ כועסים/זועמים וכו' וכו' על ראש הממשלה - הוא עדיין ראש הממשלה

שלכם, שלי, שלנו. בחרתם שלא להזמין, לראשונה אצלכם? זכותכם. אבל בעיניים שלי, מאותו רגע האירוע הפך להיות פנימי שלכם. גימדתם את האירוע. לא בטוח שאלה שקדמו לכם בראשות הישיבה, היו שמחים על כך לו ניתן היה לשאול אותם. בעיניים שלי, גם העובדה שכדי 'להמתיק' את העניין בחרתם שלא להזמין גם את נתניהו, לא מועילה ולא מורידה כלום. גם את נתניהו ראוי ונכון להזמין. אני סומך על נשיא המדינה, הרצוג, שהוזמן ואישר את הגעתו, שבכרכתו 'יתן להם בראש' על התנהלותם זו. 'ואם נחרבנו ונחרב העולם עמנו על ידי שנאת חינוס, נשוב להיבנות והעולם עמנו יבנה על ידי אהבת חינוס', כתב הרב קוק בזמנו.

נזכה שעוד בימינו?

מצד שני, סביר שהמארגנים הסתמכו על דברי הרצי"ה ביחס לממשלה שנשענת על קולות ערבים. (השיחה מובאת בספר ארץ הצבי): "הממשלה הזו היא טרגי קומדיה. יש לראות את המציאות האמיתית בעיניים פקוחות: אין עכשיו ממשלה! הכל תוהו ובוהו, הבל וריק, בלי ממש. אי אפשר להתחמק בשום פנים ואופן: אין ממשלה! זהו חילול ה' לעיני כל ישראל, ולעיני כל העולם כולו" לממשלה הזאת, שנשענת על מיעוט של ערבים, אין שום ערך קיום של ממשות. היא לא כלום, רק בזיון". אז, מי אני?

וכדי לשפר קצת את מצב הרוח, קצת בדיחותא, מפוסט שהעלה משה נחמני. השנה 1993. היה זה פחות משבוע לאחר שנכנס עזר וייצמן לתפקידו כנשיא המדינה. הוא הוזמן להשתתף

בחגיגה בהיכל הישיבה (מ'רכז'), לצד אישי ציבור נוספים ורבנים נכבדים. כמה שעות לפני כן השתתף וייצמן במשחק גמר גביע המדינה בכדורגל. כשפתח את נאומו החגיגי בבית המדרש, הנשיא בחר לשתף את הרבנים והתלמידים בחוויותיו ממגרש הכדורגל, ודיווח שהיה

בן גביר. צילום: עוצמה יהודית

משחק מצוין. בהמשך דבריו התנצל וייצמן על כך שאינו רגיל לדבר לפני בני ישיבות, וביקש להסתפק ברעיון קצר על הפטרת בר המצווה שלו. עיקר הרעיון היה: "הנביא אומר לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה', ואני אומר לכם: הדרך לנצח היא גם בחיל, גם בכוח וגם ברוח".

הרב יעקב שפירא, ראש ישיבת מרכז הרב כיום, סיפר כי בשנה לאחר מכן לא נענה הנשיא להשתתף בעצרת. וכך נימק את סירובו: "יש לי רק דבר תורה אחד שמתאים לאירוע, וכבר אמרתי אותו בשנה שעברה".

(מתוך הספר החדש של הרב ד"ר יוחאי רודיק על ישיבת מרכז הרב, עמ' 416).

הרב אריה שטרן, בן 77 מירושלים. נשוי למרים-יוכבד, אב לשבעה ילדים. לשעבר רבה הראשי האשכנזי של ירושלים, וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל. ראש מכון הלכה ברורה וביורר הלכה ועורכה הראשי של סדרת ש"ס ז.

מכון הלכה ברורה וביורר הלכה

יחד עם קבוצת אברכים של ישיבת מרכז הרב ועם הרב יוחנן פריד יבדל"א וכמה יהודים אחרים, ייסדנו את המכון שלקח על עצמו את המשימה של הרב קוק זצ"ל, בעידודו של הרב צבי יהודה זצ"ל, לחדש את הקשר בין התלמוד להלכה, ולחבר ביניהם, מכיוון שכדי לדעת טוב את ההלכה על כל פרטיה צריך לדעת את היסודות של הגמרא בצורה יסודית ומקיפה, של כל דברי הראשונים כולם - כך שניתן להרגיש שכל אחד מהם מחווה דעה, ולהבין למה הוא אומר כך. לא עושים מחלוקות סתם, אלא יש סיבות שורשיות שמכוונות כל אדם לפי ההבנה שלו לכיוון מסוים, וההבנה הזאת מביאה למסקנות לפעמים שונות. כתוצאה מזה ההלכה גם כן נקבעת לפי ההלכות המתאימות ביסודות של הסוגיה בגמרא. אנחנו עוסקים בדבר הזה כבר יותר מ-50 שנה. זה פרויקט ענק, על כל הש"ס כולו, וכבר ב"ה ערכנו 28 מסכתות מתוך 35. אנחנו מקווים שטובה להוציא את הכל בעז"ה בקרוב.

תלמיד של הרב צבי יהודה קוק

כשהגעתי לישיבת מרכז הרב בשנת תשכ"ד, עוד לא היו כל כך הרבה תלמידים, אבל גם לא היו אומרי שיעורים, מגידי שיחות ומלמדי אמונה. הרב צבי יהודה היה היחיד בתקופה ההיא שלקח על עצמו את האחריות ואת היכולת ללמד את ציבור התלמידים הצעיר שהיה מעוניין לקבל הדרכה ודעה בענייני אמונה.

הרב הבין את התקופה המיוחדת שבה אנחנו נמצאים; להקים מדינה ולקיים מדינה יהודית בארץ ישראל זה לא דבר פשוט, קל וחומר אחרי 2000 שנות גלות. היה צריך גיבוי תורני - לראות את הדברים האלה מפרספקטיבה של ראייה אמונית אמיתית. מי שנתן את הרמה הזאת של הדברים, כחלק מתפיסת העולם הדתית שלנו, זה הרב צבי יהודה. לא היה משהו אחר שיכול היה לקבל על עצמו את התפקיד הזה, והוא עשה את התפקיד הזה בסבלנות רבה, חזר ודיבר על הדברים עד שהם נקלטו ונהפכו לנחלת הכלל. זו זכותו הגדולה של הרב צבי יהודה שאלפי רבבות צעירים, בעיקר בני הציבור הדתי לאומי, שותפים לתפיסת העולם האמונית ביחס למדינת ישראל, ורואים אותה כפרויקט שמבטא עניין של קיום של מצוה כללית של יישוב ארץ ישראל ומבטא גם את התשוקה הגדולה לגאולה שלמה בעז"ה. זה הולך ביחד.

רב עיר דתי לאומי

לא בכל מקום זה מצוי. הרב משמש בתפקיד הזה - לא רק כרב לדתיים, אלא גם כרב לחילונים. ירושלים, למשל, היא עיר מגוונת במיוחד שיש בה ציבור חילוני, ציבור חרדי,

ציבור דתי לאומי וציבור מסורתי.

צריך שהרבנים קודם כל יהיו מתאימים לציבור, כך שממילא הם יוכלו להבין מהם הדברים שחשובים לציבור, איזה דברים צריך לעשות ולומר ואיך לקרב את האנשים בסופו של דבר לתורה ולמצוות. כשיש יכולת התחברות מבחינה דתית, חברתית ואישית, יש קשר בין הציבור לרב ובין הרב לציבור. זה דבר מתבקש, ולא לקחת רב שכאילו הגיע מהירח - שעכשיו יהיה רב של ציבור דתי לאומי. הדבר צריך להיות מתאים מלכתחילה - שיהיה רב שמתאים לציבור. גם רב דתי לאומי צריך שיהיה, לא רק רבנים אחרים. לפעמים לא כולם מבינים את זה.

שני רבני עיר - נצרך?

ראיתי דברים חמורים מאלה... קצת חיכוכים, זה טבעי, אבל זה לא כל כך נורא. בירושלים, למשל, זו עיר גדולה מאוד, אז בוודאי שזה יכול להתאים. רב אחד לא בטוח יכול להספיק להגיע לכולם והרב השני אולי כן יגיע יותר לקבוצות אחרות, כך שזה דבר מתבקש ולא צריך לראות את זה בצורה כל כך קשה. אנחנו יודעים ממסכת אבות את מה שנקרא תקופת הזוגות. היו כמעין שני רבנים ראשיים שחיו בשלום ואמנם אמרו דעות שונות - אבל נשאר יודים, ורואים שכל מחלוקת שהיא לשם שמיים סופה להתקיים: הדעות שונות אבל הן צריכות להתקיים כי יש מקום לכל דעה ולכל מחשבה, לכל כיוון.

רב העיר ירושלים

זה תפקיד מעניין. המרוכבות שבו, הצורך להיות מחובר גם לציבור החרדי וגם לציבור החילוני - זה דבר לא פשוט. לקיים פורום של תלמידי חכמים מכל המגזרים, להיכנס לביורורים של שאלות תורניות כפי שאני עושה ועשיתי - זה דבר מאוד מעניין, וזה גם מוכיח שעל ידי גישה נכונה אפשר להגיע לקרבה בין החלקים השונים של הציבור. בירושלים זה דבר מאוד מתבקש.

רפורמת הכשרות

אין שום בעיה בכשרות. הבעיה היא באנשים, לא בכשרות. זו לא בעיה בשיטה. הדיון של רפורמת הכשרות זה לא משהו מהותי אלא משהו פרוצדורלי. אין כאן שום הצעה מיוחדת - אני לא מאמין ברפורמת הכשרות, היא דורשת כמה תיקונים ולא כדאי לפגוע ברבנים המקומיים שעושים עבודה טובה.

הכשרות במדינת ישראל זה אחד ההישגים הגדולים ביותר במדינה של הרבנות הגדולה והמיוחדת הזו. רוב

הרבנות הראשית לישראל – מייצגת את כולם?

הרבנות הראשית לישראל לא מצליחה לייצג את כלל המגזרים. הרב צריך להיות מישהו שהקהל שלו יהיה מתאים לו, שיהיה קשר מהותי ומשמעותי בין הרב לקהל הגדול של הארץ. ובכלל, לרבנות ראשית לישראל צריכה להיות הבנה שיש כאן משהו מיוחד. זו לא רבנות של איזו עיירה קטנה במקום בקצה העולם. שאלה שנידונת לגבי כלל ישראל המאורגן כציבור לאומי בארץ ישראל במדינת ישראל - דורשת מחשבה הלכתית מיוחדת במינה. זה הדבר שמתבקש וזה צריך להיות הקריטריון לרב ראשי.

צריך שכל טוב.

עליה להר הבית

אני לא עליתי להר הבית משום שהרבנות הראשית והרבנים הגדולים שאנחנו רואים את עצמנו כתלמידים שלהם, קבעו בתחילת התקופה כששוחרר הר הבית שאמנם מדובר בשמחה גדולה אבל שאסור לעלות אליו. זה נכון מבחינה ציבורית, כי אפילו אם יהודים מכירים את המידות של הר הבית ויודעים איפה הגבולות של ההיתר ואיפה הגבולות של האיסור, צריך לדעת שזה מקום שבו כחוט השערה אתה עובר במקום מותר למקום אסור.

אם ייכנסו לשם אנשים באופן ציבורי בלי הנחיות ובלו יכולת הנהגה אמיתית – חס וחלילה יעברו כולם על איסורים חמורים. החשש גדול. יש כאלה שאומרים שהם מכירים את המידות, אבל אלו יחידים. יש היום כמה רבנים גדולי תורה שאמרו שהם יודעים ומכירים את המידות, ואם התלמידים שלהם הולכים עם הרבנים האלה בכל דבר שצריך לנהוג – אז באמת אפשר לראות בצורה סבירה את זה שהם מקיימים את העליה ביחד עם הרבנים שלהם, אבל רק כשמדובר ברבנים שהם לומדי תורה ואחראים מאוד מבחינת היכולת למדוד.

בינתיים יש לנו ב"ה את הכותל המערבי, את ארץ ישראל, יש הרבה מקומות להתפלל בהם, ועל זה נאמר 'בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך'. יכילים

לפי המצב של הדור אנחנו לא

עוד להרשות לעצמנו

שכולם יעלו להר הבית.

בעז"ה כשיעלו זו תהיה

שמחה גדולה

ונקווה

שתהיה

בקרוב.

תוצרת המזון בארץ זו תוצרת כשרה. לא הכל מהדרין ולא הכל חלק, אבל הרוב כשר. זה הישג עצום שאנשים לא מבינים אותו ומתעלמים מראייה נכונה של ההישגיות הזאת.

מהניסיון שלי בירושלים אני מוכרח לומר שיש כשרות בירושלים. בירושלים, 20 שנה לא היו רבנים ראשיים לעיר ובכל זאת הכשרות נשארה ברמה טובה, וזה מראה שהכשרות חזקה בעיר, וקל וחומר שכשיש רבנים – אז בוודאי שיש כשרות יותר טובה. לא צריך להוציא דיבה רעה על מה שלא מגיע לו את היחס הזה.

כשרות צוהר

אני חושב שצוהר טועים, ואחרים טועים.

מתווה הגיור

אני לא רואה הרבה דיונים הלכתיים מהותיים אלא דיונים פרוצדורליים – אם רבני ערים יגירו או לא. אני לא מבין את הסוגיה הזו – אם רבני ערים נבחרו לרבנות בערים על סמך הקריטריונים של הרבנות הראשית לישראל, שהעמידה רבנים לערים ונתנה להם את הגיבוי להיבחר, איך הם יכולים לתת כשרות אבל לא יכולים לעשות גיור? אם רוצים לעשות הנחיות מהותיות צריך לקיים כינוס משמעותי של תלמידי חכמים גדולים של ממש שיישבו וידונו אם יש באמת דברים שיש מקום להקל אולי בנושא של גיור, צריך לקבל גיבוי מגדולי התורה ולא כל אחד בעצמו. צריך לתת את הגדרות לדברים האלה, אבל הגיור בעצמו צריך להתקיים, גם על ידי רבני ערים, אני לא רואה בזה שום בעיה. זו לא שאלה הלכתית אלא פוליטית.

היחס ליהדות העולם

רובם באמת יהודים וכדאי לקיים איתם קשר אישי, ציבורי וחברתי – בלי זיקה לתחום הדתי בפעילות שלהם. אנחנו לא יכולים לדון איתם בעניינים שקשורים לתפיסת העולם הדתית כביכול שלהם, זה לא בא בחשבון. 'מגלה פנים בתורה שלא כהלכה', זה דבר מאוד חמור, וקשה לקיים איתם שיג ושיח בעניין הזה. זה לא יכול להיות. פה, בארץ, בלאו הכי אין ביקוש אמתי ליהדות הרפורמית. הדתיים הם דתיים, החרדים הם חרדים, והחילונים לא זקוקים למסגרות הרפורמיות, הם יכולים להיות חילונים ובר מצווה, לדוגמה, להגיע למסגרת דתית. את המסגרת הרפורמית צריכים בחו"ל, כשהיהודים רוצים מסגרת יהודית. לכן, אין דרישה אמיתית לרפורמה בארץ. זה רק רעש של יחידים ולא רעש של ציבור. כשצריך לדעת לטפל בדברים ולסייע-

צילום: אירה ביגל

